

Monumentele dedicate eroilor prahoveni din primul razboi mondial

Pe teritoriul judetului sunt 55 de monumente (eu prezint 25) ridicate in cinstea celor si-au dat viata in lupta pentru neatarnarea si unitatea nationala. Este o importanta contributie la cunosterea istoriei nationale si locale, avandu-se in vedere faptul ca astfel se poate contribui la intarirea sentimentului patriotic al locuitorilor judetului fiind, in acelasi timp si un puternic factor educativ, mai ales in domeniul invatamintului.

Un rol important in actiunile de ridicare a monumentelor din judetul Prahova, la fel ca in intreaga tara, l-au avut invatatorii. Bazandu-se pe acest lucru, Ministerul de Razboi, inainta la 13 august 1919 adresa nr.3564 catre Ministerul Instructiunii Publice si Cultelor prin care se solicita sprijinul scolii.

Se afirma ca, eroii neamului “ gasesc o singura mangaiere in credinta ca cei morti pe campul de batalie, vor trai pururi in inimile unui intreg popor, dezrobit de lanturi si indrumat pe calea plina de speranta a viitorului”. Adresa cerea ca scolile sa aiba un rol active in pastrarea in memoria generatiilor actuale si viitoare pentru cei morti pe campul de lupta, prin amenajarea mormintelor lor si contributia la ridicarea unor monumente. Punem o mare speranta in concursul cadrelor didactice , cu atit mai mult ca mormintele eroilor sunt menite a inalta sentimentele nationale ale caror propovaduitori zelosi au fost dintotdeauna membrii invatamintului.

Pentru stringerea de fonduri scolile au organizat foarte multe spectacole si au mobilizat pe toti locuitorii comunelor pentru atingerea telului suprem.

Privita in ansamblu actiunea de ridicare a monumentelor eroilor prahoveni este o activitate complexa, a carei realizare reprezinta dovada recunostintei fata de inaintasi si a solidaritatii constiente in jurul unei idei.

Monumentele presarate pe teritoriul intregului judet glorifica faptele de arma ale prahovenilor din ultima suta de ani. Acestea sunt mentionate in cartile de istorie sau in documentele arhivelor nescosate inca la lumina tiparului.

Toate unitatile militare prahovene, la fel ca intreaga armata romana si-au dovedit in primul razboi mondial nu numai eroisme dar si in primul rand dragostea nemarginita pentru tara, ca o reflectare a patriotismului intregului popor.

Parcurend judetul de la un capat la altul, nu este aproape nici o comuna in care sa nu existe marturii ale recunostintei oamenilor fata de cei plecati din mijlocul lor. Ponderea cea mai mare o au monumentele din primul si cel de-al doilea razboi mondial. Mai putin numeroase sunt monumentele ridicate in cinstea eroilor din razboiul pentru independenta.

Dupa forma lor, monumemtele cercetate pot fi impartite in mai multe categorii:

1. Monumente in forma de obelisc cu vultur in terminatie.
2. Monumente in cruce in partea superioara.
3. Monumente cu statui, grupuri statuare, basoreliefuri infatisand scene alegorice ce simbolizeaza Patria sau Libertatea.

4. O categorie speciala o reprezinta troitele frumos sculptate potrivit traditiei locale si crucile funerare de pe mormintele eroilor din cele 3 razboaie.

Pe marea majoritatea monumentelor indiferent de categorie, sunt reprezentate atributurile vitejiei si victoriei (vulturul, baioneta, spada, frunza de laur sau stejar). Unele din ele au ca elemente auxiliare tunuri si obuze , marturii palpitate din razboi.

Din punct de vedere artistic, cele mai multe se ridica la o reala valoare artistica, plastica, fiind construite de mesterii locali ; sunt inasa si monumente de exceptie ca Monumentul Vinatorilor, Monumentul Regimentului 7 Infanterie – Mizil, Monumentul de la Uralati realizat de sculptorii Teodor Vidali , Vasilescu Gheorghe si Leonardo Martini. De o mare deosebita este monumentul incadrat in Catedrala Sf. Ioan dar ascuns privilor de un bloc de 7 etaje construit in anii urmatori. Valoarea sentimentelor umane inmagazinate in fiecare monument inlatura scaderile datorate lipsei de originalitate sau imposibilitatii de realizare in practica a unor elemente de subtilitate artistica.

Pe placile de marmura amplasate pe laturile monumentelor sunt trecute numele eroilor insotite de versuri concepute ca un indemn pentru generatiile viitoare. Astfel pe latura din fata a monumentului de la Puchenii Mosnenii sta scris : “Sa luam pilda / De la cei ce si-au jertfit viata / Pentru patrie / Ne-avand viata pentru patrie / Ne-avand nimic in lume / Mai scump ca tara / Mai pretios ca limba / Si mai sfant ca Patria “ “ Fericit acel ce calca / Tirania sub picioare / Care vede-n a lui tara / Libertatea reinviata / Fericit maret acel ce care / Sub un falnic soare / Pentru Patria sa moare/ Nemurire mostenind”

Versurile inscrise pe cele mai multe din monumentele cercetate, sunt mai mult decat o recunoastere a meritelor soldatilor morti pe campul de lupta; sunt un legamint al celor de azi si de maine, pentru pastrarea vesnica a memoriei acestora. Semnificativ in acest sens sunt versurile de pe minumentul eroilor din satul Poiana Varbilau – comuna Varbilau:

“ A-ti luptat cu vitejie / Pentru a patriei onor / Si murind a-ti dat viata / Unui mandru viitor / Sfasiasi, loviti de tunuri / A-ti murit cu arma-n mana / Pentru ginta cea latina / Pentru Patria Romana.”

Locul de amplasare al majoritatii monumentelor este in centrul localitatii sau in curtea bisericii. Altele sunt ridicate pe locuri stropite cu sange de la parintii si fratii nostrii.

Veneratia locuitorilor fata de eroii ridicati din mijlocul lor, rezida nu numai din contributia materiala la ridicarea monumentelor, ci si din grija deosebita fata de acestea, majoritatea avand garduri de protectie si spatii verzi frumos amenajat.

Sa nu uitam ca toate monumentele sunt simbol al marelui sacrificiu facut de fiii tarii si sa trezim totdeauna in constiinta urmasilor datorita de a cinsti memoria eroilor asa cum se cuvine, de a fi gata oricand pentru apararea patriei. Sa ne aducem aminte ca sunt parti ce amintesc de unul din cele mai mari monumente-sanctuar din lume; Mausoleul de la Marasesti. Nicolae Titulescu spunea in sedinta Adunarii deputatilor din 4 aprilie 1934- “acolo de cate ori mergem suntem coplesiti de maretia locului pe care ne gasim. Acolo un popor de straveche obarsie a dat masura vitejiei sale si a scris cu rauri de sange numele sau in cartea natiunilor... Acolo o mare imparatie s-a clatinat... Acolo care de seculara stralucire a habsburgilor s-a lovit de buturuga romaneasca ...ce grozav invatamant! Sa fim coplesiti de emotie in fata monumentelor din toate localitatile , de acolo au pornit vitejii care au trasat cu sangele lor granitele Romaniei Mari “

LISTA ALFABETICA CU MONUMENTE INCHINATE IN CINSTEA
EROILOR PRAHOVENI CAZUTI IN PRIMUL RAZBOI MONDIAL
(1916 – 1918)

1. ALUNIS – comuna , jud. Prahova

Monumentul a fost inaltat in anul 1929, din initiativa unui comitet local de cetateni. A fost refacut in 1969, prilej cu care pe monument s-au inregistrat si numele unor militari cazuti eroic la datorie in timpul razboiului antifascist. Executat din beton in inaltime de 4,35 m., monumentul este amplasat deasupra unui izvor; se compune dintr-un postament surmontat de doua volume paralelipipedice suprapuse, ultimul continuindu-se intr-un trunchi de piramida alungit care are la partea superioara un vulture turnat din fonta, cu aripile intinse. Pe cele 4 laturi ale monumentului sunt montate placi dreptunghiulare de marmura alba, pe care sunt inregistrate date cu privire la ridicarea acestuia si numele a 68 de militari din localitate cazuti pe campul de lupta.

2. AZUGA – oras, jud. Prahova

Ridicat in parcul Libertatii, monumentul este opera sculptorului Ion Iordanescu si a fost inaugurat la 23 august 1937. Postamentul sustine doua grupuri statuare in marime naturala, din bronz, in dreapta o femeie simbolizand Patria sprijina un ostas ranit; in stanga Ecaterina Teodoroiu in uniforma militara prezentata in momentul cand este lovita de un glont ucigas si un soldat sprijinit de un tun.

Intreg monumentul are inaltimea de 2,10 m. In centrul pedestalului sunt fixate trei placi, doua de marmura si una de metal pe care sunt inregistrate textele: "Intru amintirea si lauda vesnica eroilor din Azuga care au luptat in razboiul 1916 – 1919.

“ Lipsiti de orice trufie, de orice desarta ambitie , numai din dragoste de a apara si elibera pamantul tarii noastre, cotropit de dusmani “

“ In ziua de 23 august 1917, sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu luptand eroic la Marasesti si-a dat jertfa suprema. Acest monument ridicat pe frumoasele meleaguri ale Azugai este un simbol al recunostintei fara de margini pe care poporul nostru o poarta marii eroine si ostasilor care si-au jertfit viata pentru libertatea si propasirea patriei.”

Pe alte doua placi laterale se afla inregistrate numele a 23 de eroi din Azuga , iar pe frontispiciul pedestalului sunt daltuite cuvintele:” Eroilor din Azuga “

3. BAICOI – oras, jud. Prahova

Monumentul se afla in cartierul Tintea , pe strada Independentei. Monumentul a fost ridicat in iunie 1940. Postamentul in 4 trepte din beton este surmontat pe un soclu de sectiune patrata , realizat din blocuri (boltari) de piatra fasonata – zidita, continuat de o coloana de forma unui trunchi de piramida .In varful coloanei este montat un vultur turnat din bronz , care are aripile intinse si tine in gheare un drapel. Soclul si coloana au impreuna 5 m. Pe fata principala a coloanei este fixata o placa de marmura alba cu urmatoarea inscriptie “ Morti pentru patrie 1916 – 1919”

Pe monument sunt inregistrate numele a 111 militari din localitate cazuti eroic la datorie pe campul de lupta .

4. BREBU – comuna, jud.Prahova

Monumentul se afla langa terenul de sport din localitate si a fost ridicat in anul 1924. Avand o inaltime totala de 5 m, monumentul se compune dintr-un pedestal masiv si o coloana in forma de obelisc . Pe fatada scrie: „In amintirea eroilor din comuna Brebu morti pentru intregirea neamului . ” „Patria recunoscatoare eroilor din comuna Brebu morti pentru intregirea neamului.” „Marasesti, Carpati, Dunarea, Ardeal . ”

Pe monument se afla scrise numele a 205 militari din localitate, cazuti eroic pe campul de lupta .

5. BUSTENI – oras , jud.Prahova

Este o frumoasa statuie din bronz ridicata in 1928 , in fata garii din Busteni, opera a Sculptorului Dimitriu Barlad . Monumentul intitulat „Ultima grenada „- aminteste o scena reala din lupta pentru stavilirea inaintarii trupelor germane de ocupatie . Intereasanta este pozitia eroului spre rasarit . Deasupra lui la mare inaltime strajuiește un alt monument al eroilor „Crucea de pe Caraiman ,,,

6.CRUCEA DE PE CARAIMAN – masivul muntos Carpati , in spatele orasului Busteni .

Monumentul a fost ridicat la o altitudine de 2.291 m prin grija societatii „Cultul eroilor”. Construirea a inceput in anul 1926 iar inaugurarea a avut loc in anul 1928. Dominanta monumentului o reprezinta o cruce realizata din bare groase de fier vopsite in alb,a carui inaltime depaseste 30 m. Soclul pe plan patrat din piatra fasonata si beton armat, are peretii usor arcuiti si este inalt de 15 m . In interiorul sau se afla o incapere care adaposeste un generator de curent electric pentru aprinderea celor 120 de becuri asezate in asa fel incat sa marcheze centrul monumentului , crucea . De la inaugurare si pana dupa cel de al doilea razboi mondial , becurile erau aprinse in mod simbolic in noaptea de 14 spre 15 august si in continuare in zilele de sambata si de duminica pana la sfarsitul lunii septembrie .

Aprinderea luminilor marca de fapt noaptea de 14 spre 15 august 1916- intrata in istorie cand trupele romane animate de sentimentul arzator al infaptuirii dezideratului unitatii noastre nationale , au inceput marsul lor victorios prin trecatorile Carpatilor, pentru eliberarea fratilor din Transilvania care gemeau sub jugul strain . Becurile mai erau aprinse si de Ziua Eroilor , Ziua Inaltarii Mantuitorului . Dupa al II.lea razboi mondial ,monumentul nu a mai fost luminat . Toti cei care trec cu trenul pe valea Prahovei , ii cauta silueta pe cerul neinourat al Caraimanului . Monumentul are si o replica la Breaza , dar de dimensiuni mai mici si nu poate fi vazut din trenurile care trec pe Valea Prahovei .

7. CAMPINA – oras, jud.Prahova

Monumentul eroilor din primul razboi mondial se afla la marginea localitatii. A fost realizat de T.Gheorghe si dezvelit in 1928 . Pe un pedestal de beton armat (inalt de circa 1,50m) se ridica o statuie Ronde-basse din fonta de 1.80 m inaltime care reprezinta

un militar in tinuta de campanie . Pe fatada principala a monumentului pe o placa de marmura alba sta scris : „Cinstire si vesnica pomenire ostasilor cazuti pe aceste locuri pentru intregirea neamului .”